

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

ČESKO – ANGLICKÝ GLOSÁŘ

Školský a vzdělávací systém v České republice

1. vydání, 2020

Glosář byl zpracován v rámci projektu **Inkluze Interkulturně 2**, jako podpůrný studijní materiál pro účastníky vzdělávacích kurzů v oblasti interkulturní práce, a dále pro uchazeče o vykonání zkoušky z profesní kvalifikace Interkulturní pracovník (75-020-R), publikované v Národní soustavě kvalifikací.

Realizátor projektu: InBáze, z. s.

Partner projektu: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Autoři:

České znění: Mgr. Jan Matěj Bejček

Překlad: PhDr. David Mraček, Ph.D.

Mgr. Robert Michael Baugh

Obsah

1. Vybrané instituce, školy a školská zařízení
2. Vybrané základní pojmy
3. Akademické tituly

1. Vybrané instituce, školy a školská zařízení

Vybrané instituce		
Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy	MŠMT	Ministry of Education, Youth and Sports
Národní institut dalšího vzdělávání	NIDV	National Institute for Further Education
Národní pedagogický institut České republiky	NPI ČR	National Pedagogical Institute of the Czech Republic
Česká školní inspekce	ČŠI	Czech School Inspectorate
Typy škol		
Mateřská škola	MŠ	kindergarten / nursery school / (US) preschool
Lesní mateřská škola	LMŠ	forest/outdoor kindergarten / (US) nature-based preschool
Základní škola	ZŠ	primary / basic / elementary school
Základní umělecká škola (základní umělecké vzdělávání)	ZUŠ	primary/elementary art and music school

Střední škola	SŠ	secondary school / (US) high school
Střední odborná škola	SOŠ	secondary professional/technical/specialised school / (US) technical high school
Střední odborné učiliště	SOU	secondary vocational school / apprenticeship school
Gymnázium (<i>4leté / víceleté</i>)		gymnázium / gymnasium / secondary general school / (selective/academic-oriented) secondary school providing general education (<i>four-year gymnázium / six-year gymnázium / eight-year gymnázium</i>) / (US) prep school / academy
Konzervatoř (<i>postavení obdobné střední případně vyšší odborné škole</i>)		conservatoire / conservatory
Vyšší odborná škola	VOŠ	tertiary professional/vocational school/ further education college / (US) community college
Vysoká škola / Univerzita	VŠ	higher education institution / university / (US) college
Školská zařízení		
Speciálně-pedagogické centrum	SPC	special pedagogical care centre / special education center
Pedagogicko-psychologická poradna	PPP	pedagogical-psychological counselling centre/advisory bureau

Středisko výchovné péče	SVP	preventative/preventive educational care centres
Střediska volného času		
Dům dětí a mládeže	DDM	children and youth centre / children's leisure centre (US) youth center

2. Vybrané základní pojmy

(jednotlivé pojmy jsou řazeny abecedně)

A	
Absolutorium (závěrečná zkouška na Vyšší odborné škole)	absolutorium / graduation from a conservatory or tertiary professional school
Absolvent	graduate / school leaver
Adaptační plán (v mateřské škole)	adaptation plan / transition to pre-school plan
Akademická hodnost (docent, profesor...)	academic rank
Akademický rok (01. 10. -30. 09.)	academic year
Akademický titul (Bc., Mgr., Ing., Ph.D. ...)	academic degree
Aprobační zkouška	probation exam
Asistent pedagoga	teaching/education assistant

C – Ć

Celořivotní vzdělávání

lifelong learning

Āeřtina jako druhý jazyk

Czech as a second language

D

Dětská skupina

children's group

Dětské jesle

day nursery / day care centre / creche

Dětský krouřek

children's club / (US) after-school activity

Diplom

diploma

Diplomovaný specialista

(zkratka DiS.; oznaĀení absolventa vyšří odborné řkoly)

specialist with a diploma

DistanĀní studium / distanĀní forma studia

distance learning/education

Dodatek k diplomu

(obdoba dokladu o obsahu a rozsahu vzdělávání, tĀká se VOř a Vř)

diploma supplement

Doklad o obsahu a rozsahu vzdělávání <i>(zpravidla se týká ZŠ a SŠ vzdělávání)</i>	record/details of previous education / (US) transcripts
Doučování <i>(např. z českého jazyka / matematiky...)</i>	private tutoring / extra lessons
Důtka - důtka třídního učitele - důtka ředitele školy	reprimand - reprimand by the class teacher - reprimand by the school principal - (US) demerit
Dvojjazyčný asistent	bilingual teaching assistant
H	
Harmonogram akademického roku	academic year schedule
Harmonogram školního roku	school year schedule
I	
Individuální vzdělávací plán	individual study plan / individual curriculum
Inkluze / Inkluzivní vzdělávání	inclusion / inclusive education / (US) mainstreaming

Internát <i>(druh celoročního ubytování pro studenty, zpravidla SŠ či SOU)</i>	hall of residence / boarding house
K	
Klasifikace <i>(hodnocení, známka)</i>	grading / marking / results
Kolej / studentská kolej <i>(druh celoročního ubytování pro studenty, zpravidla VOŠ či VŠ)</i>	hall of residence / dormitory / dorm
Kombinované studium / kombinovaná forma studia <i>(kombinace prezenčního a distančního vzdělávání)</i>	part-time study / combined form of study
Konzultační hodiny	office/consultation/consulting hours
M	
Maturitní zkouška	secondary school leaving examination / <i>maturita</i> exam
Maturitní vysvědčení	secondary school leaving certificate / <i>maturita</i> certificate
N	
Nástavbové studium	follow-up / specialised post-secondary education

Nostrifikace	recognition of education / nostrification
Nostrifikační zkouška	nostrification exam
O	
Obhajoba bakalářské / diplomové / dizertační práce	defence of a bachelor's thesis / master's / diploma thesis / dissertation / PhD / doctoral dissertation / viva
Odklad povinné školní docházky	postponement/deferral of compulsory school attendance
Odlisný mateřský jazyk <i>(žák / student s odlišným mateřským jazykem)</i>	(pupil/child) with a different mother tongue
Omluvenka / omluvný list <i>(např. při zameškané výuce na základní škole)</i>	excuse for absence (card/slip/form)
Organizační řád školy / Školní řád	school rules
Osvědčení	certificate
P	
Pedagogický pracovník	pedagogical staff

Plán pedagogické podpory	pupil/student support plan
Podpůrné opatření	support measures
Postgraduální vzdělávání <ul style="list-style-type: none"> - doktorské studium (<i>Ph.D.</i>) - další vzdělávání 	post-master's education <ul style="list-style-type: none"> - doctoral study (<i>Ph.D.</i>) - further education
Potvrzení o studiu	study confirmation (letter) / confirmation/certificate/proof of enrolment / enrolment verification
Povinná školní docházka <i>(poslední rok předškolní docházky a 1.-9. třída základní školy)</i>	compulsory school attendance
Pregraduální vzdělávání <ul style="list-style-type: none"> - bakalářské studium <i>(Bc., BcA.)</i> - magisterské studium <i>(Mgr., MgA., Ing., MUDr., MDDr., MVDr.)</i> 	pre-graduate and graduate education <ul style="list-style-type: none"> - bachelor's study <i>(BA.)</i> - master's study <i>(MA., MSc.)</i>
Prezenční studium / prezenční forma studia	full-time study
Předškolák <i>(dítě v předškolním věku)</i>	pre-schooler
Předškolní vzdělávání	preschool education

Přijímací zkouška	admission/entrance exam
Přípravná třída	prep/preparatory class
R	
Rámcový vzdělávací program <i>(RVP; obecně závazný rámec pro tvorbu vzdělávacích programů škol)</i>	Framework Education(al) Programme / curriculum framework
Rigorózní řízení	rigorosum proceedings (awarding of the academic degree of PhDr)
Rodičovská schůzka / rodičovské schůzky	parent-teacher meeting
Rozdílové zkoušky	differential exams / (US) diagnostic exams
S	
Semestr <i>(zimní semestr / letní semestr)</i>	semester / term
Spádová škola <i>(mateřská / základní)</i>	catchment area school (US) zoned school / attendance area school
Speciální pedagog	special education teacher

Speciální vzdělávací potřeby <i>(žák / student se speciálními vzdělávacími potřebami)</i>	special educational needs
Státní doktorská zkouška <i>(zkouška k dosažení titulu Ph.D.)</i>	state doctoral exam
Státní rigorózní zkouška <i>(zkouška k dosažení titulu PhDr., JUDr., RNDr. atd.)</i>	state rigorosum exam
Státní závěrečná zkouška <i>(zkouška k dosažení titulu Bc., BcA., Mgr., MgA., Ing.)</i>	state exam / BA final exam
Stipendium	scholarship (prospěchové) / bursary (sociální) / fellowship (graduate / post-graduate)
Stipendijní řád	Scholarship and Bursary Rules/Regulations
Stravné <i>(poplatek za stravu ve školní jídelně)</i>	school meals fee
Střední vzdělávání	secondary education
Studentský spolek	student society/association/club
Š	
Škola v přírodě	residential outdoor school / open-air school / school retreat

Školní družina	after-school childcare / (US) day care
Školní hospodář / hospodářka	school bursar / finance officer
Školní jídelna	school canteen/cafeteria
Školní klub	school lounge
Školní metodik prevence <i>(na základní škole)</i>	school prevention specialist
Školní pololetí <i>(zimní / letní)</i>	school term
Školní psycholog	school psychologist
Školní rok <i>(01. 09. – 31. 08.)</i>	school year
Školní zralost	school maturity
Školník	school caretaker / (US) janitor
Školní poradenské pracoviště	school counsellor
Školní vzdělávací program <i>(realizační programový dokument školy, který je v souladu s RVP)</i>	School Education(al) Programme

Školská poradenská zařízení <i>(pedagogicko-psychologická poradna, speciálně-pedagogické centrum...)</i>	school counselling centres / school advisory facilities
T	
Talentová zkouška	aptitude exam / talent test
Třídní kniha	class register
Třídní kolektiv	class (collective)
Třídní schůzka / třídní schůzky	parent-teacher meeting
Třídní učitel	form teacher / head of year
U	
Učitel	teacher
Uchazeč o studium	applicant / prospective student
Univerzita třetího věku	University of the Third Age

Uplatnění	employment prospects
Uznání rovnocennosti zahraničního vzdělání	recognition of foreign education
V	
Volnočasové aktivity	leisure/free-time activities
Vychovatel	after-school carer/nanny / carer in an after-school care facility (US) daycare teacher
Vysokoškolské vzdělávání	higher education
Vysvědčení	school report / report card (US)
Vyšší odborné vzdělávání	tertiary professional/vocational education
Vyučovací hodina	lesson
Výchovná opatření / výchovné opatření	educational measures / corrective measures
Výchovný poradce (na základní škole)	school counsellor

Výkaz o studiu / index	report card / transcript of records
Výuční list	certificate of apprenticeship / vocational certificate
Vzdělávací soustava	education system
Vzdělávací zařízení	educational establishment
Z	
Zařazení do ročníku	classification of children into classes/grades
Zájmové vzdělávání	education developing personal interests / leisure time education
Základní vzdělávání - první stupeň základní školy (<i>1.-5. třída</i>) - druhý stupeň základní školy (<i>6.-9. třída</i>)	primary/elementary/basic education - lower primary / primary - upper primary / lower secondary / middle school / junior high
Základní umělecké vzdělávání	primary art and music education
Zákon o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání / školský zákon (<i>561/2004 Sb.</i>)	Act on Pre-school, Basic, Secondary, Tertiary Professional and Other Education (the Education Act)
Zákon o pedagogických pracovnících (<i>563/2004 Sb.</i>)	Act on Pedagogical Staff

Zákon o vysokých školách (111/1998 Sb.)	Act on Higher Education Institutions
Zápis do (...) <ul style="list-style-type: none"> - XY ročníku (zejména na VŠ) - mateřské školy - základní školy 	enrolment/registration <ul style="list-style-type: none"> - enrolment in/registration for the 1st/2nd... year of study - enrolment/registration in pre-primary school / pre-school - enrolment/registration in primary school
Zápisový lístek <i>(potvrzení úmyslu uchazeče stát se žákem SŠ)</i>	enrolment card
Zřizovatel (mateřské, základní, vyšší odborné školy ...)	organising/founding body / founder
Ž	
Žák	pupil
Žákovská knížka	pupil's record book / home-school diary / home school communication book

3. Akademické tituly

udělované v České republice k 31. 12. 2020

1. Bakalářský stupeň (pregraduální vzdělávání)		
Bakalář	Bc.	Bachelor
Bakalář umění	BcA.	Bachelor of Arts
2. Magisterský stupeň (pregraduální vzdělávání)		
Magistr	Mgr.	Master
Magistr umění	MgA.	Master of Arts
Inženýr	Ing.	graduate from a technical or economics master's programme
Inženýr architekt	Ing. arch.	graduate from a master's programme in architecture
Doktor všeobecné medicíny	MUDr.	Doctor of Medicine
Doktor dentální medicíny	MDDr.	Doctor of Dental Medicine / Doctor of Dentistry
Doktor veterinární medicíny	MVDr.	Doctor of Veterinary Medicine

2.1 Rigorózní řízení (v soustavě VŠ vzdělávání netvoří samostatný stupeň vzdělání)

Doktor filosofie	PhDr.	Doctor of Philosophy
Doktor práv	JUDr.	Doctor of Law(s)
Doktor přírodních věd	RNDr.	Doctor of Natural Sciences
Doktor farmacie	PharmDr.	Doctor of Pharmacy
Doktor teologie	ThDr.	Doctor of Theology
Licenciát teologie	ThLic.	Licentiate of Theology

3. Doktorský stupeň (postgraduální vzdělávání)

Doktor	Ph.D.	Doctor
--------	-------	--------